

246334

แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มี
ผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

มนัสนันท์ อภิชัย

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ตุลาคม 2554

b00250900

แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มี
ผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

มนัสนันท์ อภิชัย

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ตุลาคม 2554

แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มี
ผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

มนัสนันท์ อภิษฐ์

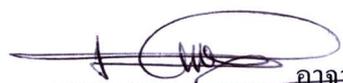
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรณพ พงษ์วาท

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร.สุวรรณ หมั่นตาบุตร

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุวรรณ หมั่นตาบุตร

20 ตุลาคม 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธิประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.สุวรรณ หมั่นตานุตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รวมทั้งคณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ อันประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.อรณพ พงษ์วาท ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธิประเสริฐ กรรมการและอีกท่านหนึ่งคือ อาจารย์ ดร.สุวรรณ หมั่นตานุตร ที่ได้ช่วยเหลือตรวจทานรูปแบบ รูปเล่ม ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องมาตั้งแต่ต้นจนการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและคณะครูที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เพื่อนร่วมรุ่น และพ่อนุญเรีว แม่รสเด็กหญิงพร้อม อภิชัย ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา คุณประโยชน์ของการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ขอมอบแก่บุพการี ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณ และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกท่าน

มนัสนันท์ อภิชัย

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินต่ำกว่าเกณฑ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

ผู้เขียน นางสาวมนัสนันท์ อภิษฐ์

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
 อาจารย์ ดร.สุวรรณ หมั่นตาบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

246334

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการกิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 30 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 3 คน ผู้ประเมินภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จำนวน 3 คน ซึ่งใช้การเลือกแบบเจาะจง

ผลการศึกษาสภาพและปัญหา ด้านการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) พบว่า (1) ขั้นตอนการศึกษาและการเตรียมความพร้อม (Pre-Plan) สถานศึกษามีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการแต่งตั้งคณะทำงานประกัน มีการดำเนินการประกันคุณภาพ โดยใช้วงจร PDCA (2) ขั้นตอนการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (Plan) สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ (3) และขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (Do) มีการดำเนินการตามมาตรฐาน จัดทำโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน สถานศึกษาบางส่วน มีจำนวนครูน้อย การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ ไม่มีปฏิทินการปฏิบัติงาน ด้านตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) พบว่า (1) ขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวน (Check) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการการตรวจสอบ มีปฏิทินการนิเทศและติดตาม มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง และรายงานการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (2) ขั้นตอนการพัฒนาและปรับปรุง (Act) สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงตามมาตรฐานการศึกษา มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ มีการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐาน ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน พบว่าในสถานศึกษาบางส่วนบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพการประเมิน ด้านการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) พบว่า ขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม (Act) สถานศึกษามีการจัดทำ รายงานผลเป็นประจำปีการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะทำงาน มีการประเมินตามสภาพและศักยภาพ ของนักเรียน มีการรายงานผลการประเมินเป็นระยะๆ ปัญหาที่พบในการดำเนินงาน สถานศึกษา บางส่วนครูขาดความรู้เกี่ยวกับการประเมินและมาตรฐานคุณภาพ ขาดการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็นปัจจุบัน

ส่วนแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรดำเนินการประกันคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA ขั้นตอนสำคัญคือ ขั้นตอนที่ 1 ด้านการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ควรมีการศึกษาและการเตรียมความพร้อม (Pre-Plan) มีการวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษา (Plan) ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (Do) ขั้นตอนที่ 2 ด้านการตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) ดำเนินการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Check) ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุง (Act) ขั้นตอนที่ 3 ด้านการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ดำเนินการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม (Act)

Independent Study Title Guidelines for Developing Internal Quality Assurance of the Educational Institution with Below Criteria Assessment Result Under the Office of Chiang Mai Primary Education Service Area 5

Author Miss Manatsanun Apichai

Degree Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Choocheep Puthaprasert Advisor

Lect. Dr. Suwan Muntabutara Co-advisor

Abstract

246334

This independent study aimed to study circumstances, problems and guidelines for developing internal quality assurance of the educational institutes with below criteria assessment result under the Office of Chiang Mai Primary Education Service Area 5. The respondents were consisted of 30 administrators of the school and persons whose responsibility is to assure internal quality of participated educational institutes, 3 deputy directors of the Office of Chiang Mai Primary Education Service Area 5, and 3 external evaluators from the office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). The purposive sampling was applied to this selecting method.

The results of circumstances and problems in regard with quality control, it found that (1) during the phase of “Pre-plan”, the educational institutes shared knowledge to related parties, appointed a quality assurance working group and promoted operations of quality assurance by using PDCA management method; (2) during the phase of “Plan”, the educational institutes conducted an annual operation plan and strategic plan; (3) during the phase of “Do”, the standard was followed, an annual implementation project was conducted and information was collected.

In an aspect of problems found during the operation, some educational institutes had a limited

number of teachers and information collecting method was unsystematic and unorganized. There was no operational calendar. For quality auditing, it found that (1) during the phase of “Check”, most of educational institutes had appointed an auditing group of committee, having supervision and follow-up calendars as well as conducting self-assessment and educational development reports; (2) during the phase of “Act”, the educational institutes had developed and improved in accordance with the education standard, conducted information database and reported the results of educational development according to indicators and standard criteria. In an aspect of problems found during the operation, its personnel, in some educational institutes, lacks of knowledge regarding the assessment. There was no assessment’s quality auditing. For quality assessment, it found that educational institutes had conducted a report of overall educational development in every academic year (Act), appointed a working group, and assessed circumstances and potential of students. There were also periodical reports of assessment. In an aspect of problems found during the operation, teachers, in some educational institutes, lack of knowledge regarding assessment and quality standard. Lacking of up-to-dated information database was another problem subsequently evident.

Guidelines for developing internal quality assurance of the educational institutes should primarily rely on PDCA cycle whose important processes are consisted of: 1st phase – quality control, study and preparedness (Pre-plan), planning of educational assurance (Plan), operation of educational assurance (Do); 2nd phase – quality audit, examining and reviewing educational quality of educational institutes (Check), developing and improving (Act); and 3rd phase – quality assessment and assessing the results of overall educational development (Act).

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	7
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	7
ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	13
ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพ ภายนอก	18
แนวคิดและเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	22
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	43
การสร้างเครื่องมือ	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ผลการศึกษา	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
สรุป	85
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	98
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	99
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	100
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	102
ประวัติผู้เขียน	127

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ด้านการควบคุมคุณภาพ (Quality Control)	46
2 สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ด้านตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing)	63
3 สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ด้านการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)	73

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า	
1	กระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตามวงจร PDCA	11
2	ความสัมพันธ์ของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา	13
3	ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินภายนอก	20
4	กรอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีผลประเมินคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5	84